

RHANNU BETH RYDYCH CHI'N EI WNEUD

Efallai eich bod chi wedi sylwi mai ychydig iawn o wynebaw plant a phobl ifanc sydd ar y wefan hon. Rydym ni wedi bod yn ofalus iawn i ddiogelu hunaniaeth ysgolion ac unigolion. Y rheswm am hyn yw oherwydd bod AGENDA yn mynd i'r afael â materion sensitif ac mae ar gael yn gyhoeddus.

Mae eisiau newid pethau yn aml yn deillio o brofiad personol, a'r awydd i rannu'r profiadau hynny â chynulleidfa ehangach. Mae llawer o wahanol ffyrdd o gyfleu profiad, yn enwedig i'r rhai nad ydynt efallai'n teimlo'n ddigon hyderus neu ddiogel i wneud hynny. Mae hefyd rai rhesymau da dros gadw hunaniaeth plant a phobl ifanc yn breifat, o resymau cyfreithiol i hawl plentyn i breifatrwydd.

Defnyddiodd rhai o'r prosiectau yn yr adnodd hwn ddulliau creadigol i'w helpu i gynyddu ymwybyddiaeth o bynciau sensitif heb i blant a phobl ifanc ddatgelu gormod amdanynt eu hunain. Canfu prosiectau eraill fod eu negeseuon yn llawer mwy grymus trwy ddefnyddio dulliau anghyffredin neu greadigol (e.e. **Ail-greu'r rheolau**).

Yn achos y rhan fwyaf o'r prosiectau, roedd cael hyd i ffyrdd o greu amgylchedd digon diogel i rannu'r pethau sy'n cyfri iddynt yn rhan bwysig iawn o'u taith.

Pam cadw hunaniaeth plant a phobl ifanc yn breifat wrth rannu eu storïau ar gyfryngau cymdeithasol (e.e. cyfrif Twitter yr ysgol)?

Gall cadw hunaniaeth plant a phobl ifanc yn breifat helpu i wneud y canlynol:

- 1 cyfleu profiadau personol heb ddatgelu gormod amdanynt eu hunain;
- 2 rhoi mwy o reolaeth i blant a phobl ifanc o ran pryd, ble a sut maen nhw eisiau datgelu eu hunaniaeth; ac yn achos y plant hynny sy'n gorfod cadw eu hunaniaeth yn breifat, nid ydynt yn amlwg absennol mewn ffotograffau grŵp;
- 3 amddiffyn plant a phobl ifanc rhag cyswllt uniongyrchol gan drolwyr ar-lein neu sylw digroeso ar y cyfryngau gan bobl sydd â mwy o ddiddordeb mewn achosi trafferth na chefnogi eu syniadau.

HAWLIAU PLANT

Hawliau plant yw'r holl bethau y mae eu hangen ar blant a phobl ifanc i aros yn ddiogel, cael eu trin yn deg a chael lleisio'u barn mewn penderfyniadau sy'n effeithio ar eu bywydau.

- Mae gan blant yr hawl i deimlo'n ddiogel mewn perthnasoedd ag eraill, a hawl i deimlo'n ddiogel gartref, ar-lein, yn yr ysgol, mewn mannau cyhoeddus ac yn y gweithle.
- Mae gan blant yr hawl i fod y gorau y gallan nhw fod
- Mae gan blant yr hawl i gael gwybodaeth, ac i bobl wrando ar yr hyn maen nhw'n credu y dylai ddigwydd mewn penderfyniadau sy'n effeithio arnyn nhw a'u bywydau
- Mae gan blant yr hawl i hunaniaeth (gan gynnwys eu hunaniaeth o ran rhywedd)
- Mae gan blant yr hawl i fod yn rhydd rhag gwahaniaethu (gan gynnwys gwahaniaethu ar sail rhywedd) a deunydd yn y cyfryngau sy'n achosi niwed i bobl ifanc.
- Mae gan blant yr hawl i ymlacio, chwarae a thyfu i fyny'n iach
- Mae gan blant yr hawl i fod yn rhydd rhag camdriniaeth a chamfanteisio (gan gynnwys trais rhywiol a cham-drin domestig)

Os ydych chi eisiau gwybod **mwyastron am hawliau plant**, sut gallant gael mynediad at eu hawliau, neu os ydynt yn credu nad yw eu hawliau'n cael eu bodloni, gall y sefydliadau canlynol eich helpu:

- **Comisiynydd Plant Lloegr, Cymru, yr Alban**
neu **Ogledd Iwerddon**.

POLISI a CHYFREITHIAU

Yng Nghymru...

...mae polisïau a chanllawiau penodol a luniwyd i fynd i'r afael â **bwlio rhywiaethol, rhywiol a thrawsffobig**, ac i atal **trais yn erbyn menywod a merched, trais rhywiol a cham-drin domestig** mewn lleoliadau addysgol.

...mae polisïau a deddfau gan y llywodraeth sy'n ymdrin yn benodol ag unrhyw **wahaniaethu sy'n achosi anghydraddoldeb** (gan gynnwys anghydraddoldeb rhywedd), yn **diogelu** iechyd a **lles** plant a phobl ifanc, ac yn hybu **hawliau plant**.

Yn Lloegr...

...mae **polisïau a chanllawiau arbennig a luniwyd i fynd i'r afael â bwlio** yn ogystal ag **atal ac ymateb i drais rhywiol ac aflonyddu rhywiol yn yr ysgol**.

...mae polisïau a deddfau gan y llywodraeth sy'n ymdrin yn benodol ag unrhyw **wahaniaethu sy'n achosi anghydraddoldeb** (gan gynnwys anghydraddoldeb rhywedd), yn **diogelu** iechyd a **lles** plant a phobl ifanc, ac yn hybu **hawliau plant**.

Os ydych chi eisiau gwybod mwy am ryw, perthnasoedd a hawliau cyfreithiol pobl ifanc, ewch i **www.thinkuknow.co.uk**. Yma cewch atebion syml i gwestiynau fel: Ar ba oedran y gall pobl ifanc gael rhyw? Beth yw cydsyniad? Beth yw trais? Beth yw ymosodiad rhywiol? Beth yw delwedd anwedus? a mwy.

Os ydych chi eisiau cysylltu ag unrhyw un o'r gwleidyddion sy'n eich cynrychioli ar lefel leol, y Deyrnas Unedig neu'r Undeb Ewropeaidd, mae eu manylion ar gael **yma**.